

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Петър Воденичаров, ЮЗУ „Неофит Рилски”, Благоевград

относно дисертационния труд на тема

ПРАГМАТИЧНИ АСПЕКТИ ПРИ ИЗРАЗЯВАНЕ НА ОПЛАКВАНЕ, МОЛБА И ИЗВИНЕНИЕ В АНГЛИЙСКИЯ И МАКЕДОНСКИЯ КУЛТУРЕН КОД

представен от Ана Коцева, докторант към Катедрата по германистика и романистика при Филологическия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“, За присъждане на научната и образователна степен „Доктор“

Област 2. Хуманитарни науки. Професионално направление 2.1 Филология Английски език

Ще се спра на образователния опит на Ана Коцева. Тя е избрана за лектор по английски език в частното висше училище “Eurocollege” в Куманово, Република Северна Македония /2018/. Магистърската си степен по английска филология получава във Филологическия факултет в университета „Гоце Делчев“ в Щип /2017/. Има следдипломна квалификация по лингвистика във Филологическия факултет в университета в Щип /2017/. Има 13 публикации в сферата на методиката на преподаване на английски език, езиковата прагматика и теорията на речевите актове, обща педагогика в Република Северна Македония и в Югозападния университет в Благоевград.

Темата на дисертацията е актуална и значима в теоретичен и приложен аспект. Преди всичко трябва да се подчертае важноста на изследвания в една интердисциплинарна област като прагматиката на речевите актове, която намира приложения в преподаването на английски език на чужденци, межкултурните комуникации, социолингвистиката. Структурата е логична, изложението е стегнато, ясно, с добре очертани акценти, основните резултати са графично визуализирани. Работата се състои от въведение, представящо целта на изследването и изследователската хипотеза, първа глава представя развитието на теорията на речевите актове от класическите теории до най- модерните развития на тези теории, специален акцент е поставен върху межкултурните аспекти на речевите актове. Авторката се спира на принципа на кооперативността, но недостатъчно е представена стратегията на любезността и свързаната с нея категория лице /face/, формулирана за първи път от G. Leech, която обяснява нарушаването на максимите на кооперативността, а това е особено важно за разглежданите речеви актове, които заплашват лицето на слушащия. Има две конкуриращи се представи за лицето –

положително, свързано със стратегията на съпричастност и отрицателно, свързано със стратегията на независимост. Тези представи зависят от културата, класата, но и от пола. Джендър изследванията показват, че жените са по-любезни от мъжете. Тъй като обаче и в двете изследвани групи жените са около два пъти повече от мъжете, резултатите са сравними. Втора глава представя методологията и описва един удачен експеримент: добре подбрани участници - студенти от Северна Македония и студенти от Калифорния, монолингви и билингви; условията на експеримента са сравними; експерименталния материал отчита не само основната разлика в майчиния език, но и социалните вариации на речевите ситуации; използваните качествени и количествени подходи очертават ясно стратегиите на изразяване на молба, извинение и оплакване на македонските и английските експериментални лица. Прагматичните разлики между тези важни речеви актове имат приложно значение, те може да повлияят негативно върху межкултурното общуване на носители на тези два майчини езика. Получените разлики са статистически значими. Трета глава сравнява резултатите от въпросниците и анализира разликите между тях. Анализът е осъществен на три нива: статистически данни, които предоставят информация за участниците в изследването /преобладаващо млади хора/; количествени данни, които определят най-често използваните молби, извинения и оплаквания и техните прагматични характеристики; качествени данни, които дефинират и съпоставят връзките между особеностите на приложените речеви актове и особеностите на речевата ситуация, в която се използват от събеседниците. Чрез статистически метод на t-тест. са предоставени общите средни стойности в прагматичната структура на молбите, оплакванията и извиненията за говорещите езика в Северна Македония (45,96), говорещите английски (40,33) и двуезичните участници в изследването (40,25). Експериментът показва, че няма статистическа разлика в прагматичната структура на молбите, извиненията и оплакванията между едноезичните и двуезичните респонденти в САЩ, но доказва, че има значителна статистическа разлика в прагматичната структура на молбите, извиненията и оплакванията между респондентите от САЩ и респондентите от Северна Македония, особено в стратегиите за изразяване на молба /по-голяма индиректност в САЩ/. В американския културен код говорещите имат по-висока тенденция към външна модификация, докато говорещите в македонския културен код имат по-висока тенденция към вътрешна модификация. Различията се дължат и на влиянието на социалния статус, който се възприема различно в македонския и американския културен код.

По отношение на оплакванията американските респонденти като цяло не са използвали експлицитен подход и изрази на неодобрение, докато респондентите от Северна Македония са използвали предимно изрази на неодобрение.

В четвърта глава сравняват и дискутират получените резултати.

Най-предпочитаната форма на молба в американския културен код е ориентирана към слушателя, конвенционално индиректна, пита за способността или желанието на слушащия да отговори, вътрешно модифицирана, за да намали силата на молбата, външно модифицирана, за да предупреди слушателя. Тенденция към смекчаване на молбата, повлияни от социалната дистанция на отправящия молбата.

При респондентите от Северна Македония има двустранно предпочитание към актовете за изразяване на молба: конвенционално индиректен акт, което поставя под въпрос способността на слушащия да отговори, или директен акт, който изразява задължение. Директните молби се появяват като специфична особеност на македонския културен код.

При извинението приликите са повече от разликите в двете културни групи. Предпочитаната перспектива в двата културни кода е перспективата, ориентирана към говорещия. Респондентите използват комбинация от две или три стратегии, за да формират акт преди главния акт (pre-head act), главен речев акт (head act) и последващ акт (post-head act); Събеседниците в двата културни кода използват комбинация от стратегии за извинение, които са повлияни от социалните и контекстуални аспекти на анализирания речеви ситуации. Предпочитана тенденция е използването на външни модификатори.

Основни характеристики на оплакванията при американските респонденти са: перспектива, ориентирана към слушащия, почти еднакво приложение на дефокусираща и фокусираща перспектива, липса на експлицитен подход, изразяване на неодобрение, често прилагане на външни модификатори. Оплакването в македонския културен код е акт с конкретна препратка към събеседника, изразена чрез форми, показващи неодобрение и досада, или обвинение. Също така събеседникът често бива уведомен преди самото оплакване, което много често съдържа обяснение или обосновка.

За оплакванията в американския културен код е характерно нарастване на външната модификация при засилване на разликите в социалния статут. Респондентите от Северна Македония често използват стратегията на обвинение, дори при средна социалната дистанция, което не съответства на отговорите на респондентите от САЩ. При

македонските респонденти се наблюдава тенденцията да се даде обяснение или обосновка на оплакването, такава тенденция липсва в отговорите на респондентите от САЩ.

Заклучението изтъква универсалните и специфични културни характеристики на изследваните речеви актове. Най-влиятелният параметър, който създава различни прагматични структури е социалната дистанция. Социалното положение също оказва влияние върху двете групи респонденти, но влиянието му е по-голямо върху американските респонденти. Отбелязаните различия и прилики са резултат от социалните, контекстуални и културни особености, както и от личностните поведенчески стратегии на респондентите, поради което конкретни модели по отношение на речевите актове не могат да се предложат, но могат да се предложат насоки за подходящо структуриране на речевите актове на английски език и при преподаването на английски език като чужд.

Накрая авторката посочва и безспорните приноси на своето изследване: едно от малкото изследвания на прагматичните характеристики на речевите актове в северномакедонския езиков код, доказва необходимостта от социална контекстуализация на речевите актове, за да се проучат техните характеристики, откроява социалната дистанция и социалния статус като най-важни фактори за определяне на прагматичната структура на речевите актове, Изследването идентифицира най-често срещаните прагматични форми на молба, извинения и оплакване по отношение на използваната перспектива и модификатори в рамките на речевите актове, както и стратегиите, използвани за формулиране на тези актове в македонския и американския културен код. Изследването представлява полезен инструмент за учащите и учителите по английски като чужд език при придобиването на прагматична компетентност.

Библиографията на авторката включва 46 заглавия, като публикациите по темата са 4.

Като цяло анализът на прагматичната структура на трите важни речеви актове –молба, извинение, оплакване, е направен професионално, обосновано и компетентно. Теоретичната основа включва най-съвременни изследвания на речевите актове. Прагматичната теория освен принципа на кооперативността трябва да се допълни с изследвания на стратегията на любезността и стратегиите за защита на лицето /face saving strategies/. Методологията на изследване е удачно подбрана и приложена, получени са изчерпателни изводи като са използвани и квалитативни и квантитативни методи. Представеният доказателствен материал (включително 4 публикации по

темата на дисертацията) показва, че докторант Ана Коцева е изпълнила минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „доктор“ според ЗРАСРБ.

Като отчитам качествата на дисертационния труд и постигнатите в него резултати и приноси, давам положителната си оценка и предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъдят на Ана Коцева ОНС „доктор” по научната специалност Германски езици (Съвременен английски език)“, професионално направление 2.1 Филология, област на висшето образование 2. Хуманитарни науки.

15.06.2022 г.

Подпис:

/доц. д-р Петър Воденичаров/

OPINION

by Assoc. Prof. Petar Vodenicharov, PhD, SWU “Neofit Rilski”, Blagoevgrad

on the PhD thesis entitled

PRAGMATIC ASPECTS OF COMPLAIN, REQUEST AND APOLOGY IN THE ENGLISH AND MACEDONIAN CULTURAL CODE

presented by Ana Kotseva, PhD student at the Department of German Studies and Romanistics at the Faculty of Philology of the University of Blagoevgrad "Neofit Rilski",

for the award of the scientific and educational degree "Doctor" in

2. Humanities. Professional field 2.1 Philology, Modern English language.

I will concern the educational experience of Ana Kotseva. She was selected as lecturer in English at the private higher school "Eurocollege" in Kumanovo, Republic of North Macedonia /2018/. His master's degree in English philology he received at the Faculty of Philology at Gotse Delchev University in Štip /2017/. She has a postgraduate qualification in Linguistics at the Faculty of Philology at the University of Štip /2017/. She has 13 publications in the field of the methodology of teaching English, linguistic pragmatics and speech acts theory, general pedagogy in the Republic of North Macedonia and at the South- West University in Blagoevgrad. The theme of the dissertation is current and significant in theoretical and applied aspect. First of all, the importance of research in an interdisciplinary field such as the pragmatic aspects of speech acts, which finds applications in the teaching of English to foreigners, intercultural communications, sociolinguistics, should be emphasised.

The structure is logical, the style is tight, clear, with well-delineated accents, the main results are graphically visualized. The work consists of an introduction presenting the purpose of the study and the research hypothesis, chapter one presents the development of speech theory from classical theories to the most modern developments of these theories, a special emphasis is placed on the intercultural aspects of speech acts. The author considers the principle of cooperativeness, but the strategy of kindness and the related category of face is insufficiently presented (formulated for the first time by G. Leech), which explains the violation of the maxims of cooperativeness, and this is especially important for the speech acts in question, which threaten the face of the listener. There are two competing notions of face – positive, related to the strategy of empathy and negative, related to the independence strategy. These notions depend on

culture, class, but also gender. Gender research shows that women are kinder than men. However, because in both groups women are about twice as many as men, the results are comparable.

Chapter 2 presents the methodology and describes a suitable experiment: well-chosen participants - students from Northern Macedonia and students from California, monolinguals and bilinguals; the conditions of the experiment are comparable; the experimental material takes into account not only the main difference in mother tongue, but also the social variations of speech situations, the qualitative and quantitative approaches used clearly outline the strategies of expressing a request, apology and complaint of Macedonian and English experimental persons. Pragmatic differences between these important speech acts have an application, they may negatively affect the intercultural communication of carriers of these two mother tongues. The resulting differences are statistically significant.

Chapter three compares the results of the questionnaires and analyses the differences between them. The analysis was carried out on three levels: statistics that provide information about the participants in the survey /predominantly young people/; quantitative data defining the most frequently used requests, apologies and complaints and their pragmatic characteristics; qualitative data defining and comparing the links between the specificities of the speech acts applied and the specificities of the speech situation in which they are used by the interlocutors. By statistical method of t-test data are provided about the overall averages in the pragmatic structure of applications, complaints and apologies for speakers in North Macedonia (45.96), English speakers (40.33) and bilingual study participants (40.25). The experiment showed that there was no statistical difference in the pragmatic structure of requests, apologies and complaints between monolingual and bilingual respondents in the US, but proved that there was a significant statistical difference in the pragmatic structure of requests, apologies and complaints between US respondents and respondents from North Macedonia, especially in the strategies for expressing a request /greater indirectness in the US/. In the American cultural code, speakers have a higher tendency to external modification, while speakers in the Macedonian cultural code have a higher tendency to internal modification. The differences are also due to the influence of social status, which is perceived differently in the Macedonian and American cultural code. With regard to complaints, American respondents generally did not use an explicit approach and expressions of disapproval, while respondents from North Macedonia mainly used expressions of disapproval.

Chapter Four compares and discusses the results obtained. The most preferred form of request in the American cultural code is listener-centric, conventionally indirect, asks about the listener's ability or desire to respond, internally modified to reduce the force of the request, externally modified to alert the listener. Tendency to mitigate the request, influenced by the social distance of the requesting is observed. North Macedonia respondents have a bilateral preference for the acts of expression of a request: a conventional indirect act that calls into question the ability of the listener to respond, or a direct act expressing an obligation. Direct requests appear as a specific feature of the Macedonian cultural code. In the apology, the similarities are more than the differences between the two cultural groups. The preferred perspective in the two cultural codes is the speaker-oriented perspective. Respondents used a combination of two or three strategies to form a pre-head act, a head act and a post-head act; interlocutors in the two cultural codes use a combination of apology strategies that are influenced by the social and contextual aspects of the speech situations analyzed. A preferred trend is the use of external modifiers.

The main features of complaints in American respondents are: a listening-oriented perspective, almost the same application of a defocusing and focusing perspective, lack of explicit approach, expression of disapproval, frequent application of external modifiers. The complaint in the Macedonian cultural code is an act with a specific reference to the interlocutor, expressed in forms showing disapproval and annoyance, or accusation. The interlocutor is also often informed before the complaint itself, which very often contains an explanation or justification.

For complaints in the American cultural code, there is a characteristic increase in external modification in increasing differences in social status. Respondents from North Macedonia often use the strategy of accusation, even at the average social distance, which does not correspond to the responses of American respondents. Macedonian respondents tend to explain or justify the complaint, such a trend is lacking in the responses of US respondents.

The conclusion highlights the universal and specific cultural characteristics of the speech acts examined. The most influential parameter that creates different pragmatic structures is social distance. The social situation also affects both groups of respondents, but its impact is greater on American respondents. The differences and similarities noted are the result of social, contextual and cultural characteristics, as well as the personal behavioural strategies of the respondents, so specific models with regard to speech acts cannot be

proposed, but guidance can be offered for appropriate structuring of speech acts in English and in teaching English as a foreign language.

Finally, the author points to the undeniable contributions of her research: one of the few studies of the pragmatic characteristics of speech acts in the North Macedonian language code demonstrates the need for social contextualisation of speech acts in order to examine their characteristics, highlights social distance and social status as the most important factors for determining the pragmatic structure of speech acts, the study identifies the most common pragmatic forms of application, apologies and complaint regarding the perspective and modifiers used in the framework of speech acts, as well as the strategies used to formulate these acts in the Macedonian and American cultural code. The study is a useful tool for English learners and teachers as a foreign language in acquiring pragmatic competence.

The bibliography of the author includes 46 titles, with 4 publications on the subject. In general, the analysis of the pragmatic structure of the three important speech acts – request, apology, complaint, was made professionally, justified and competently. The theoretical basis includes state-of-the-art research on speech acts. Pragmatic theory, in addition to the principle of co-operativity, should be supplemented with research on the strategy of kindness and face saving strategies. The methodology of the study is appropriately selected and applied, comprehensive conclusions have been obtained using also qualitative and statistics methods. The evidence submitted (including 4 publications on the subject of the dissertation) shows that PhD student Ana Kotseva has met the minimum national requirements for the acquisition of the educational degree "Doctor". Taking into account the merits of the dissertation work and the results and contributions achieved therein, I give my positive assessment and propose to the esteemed members of the scientific jury to award Ana Kotseva the educational degree "Doctor" in the scientific specialty Germanic languages (Modern English)", professional field 2.1 Philology, field of higher education 2. Humanities.

15.06.2022

Signature:

(assoc. prof. Petar Vodenicharov)